

Alcohol en ouderen

dr. Carmen Voogt

Projectleider Expertisecentrum Alcohol

Trimbos-instituut – programma Alcohol

Netherlands Institute of
Mental Health and Addiction

Definitie alcoholgebruik

	Mannen	Vrouwen
Geen of weinig alcoholgebruik	0-1 glas per DAG	0-1 glas per DAG
Overmatig alcoholgebruik	>21 glazen per WEEK	>14 glazen per WEEK
Zwaar drinken (waaronder binge-drinken)	≥1x per WEEK ≥ 6 glazen op één dag	≥1x per WEEK ≥ 4 glazen op één dag

Over hoeveel mensen hebben we het?

Alcoholgebruik	18-20	20-25	25-30	30-40	40-50	50-65	65-75	75+	Totaal
Geen of weinig	34,3	30,2	32,0	41,8	45,2	44,2	50,4	63,8	44,4
Overmatig	9,5	9,6	7,4	6,1	4,6	7,6	9,1	3,8	6,9
Zwaar	19,4	14,1	11,4	7,4	6,7	6,7	6,0	2,5	7,7

Bron: Leefstijlmonitor (2020)

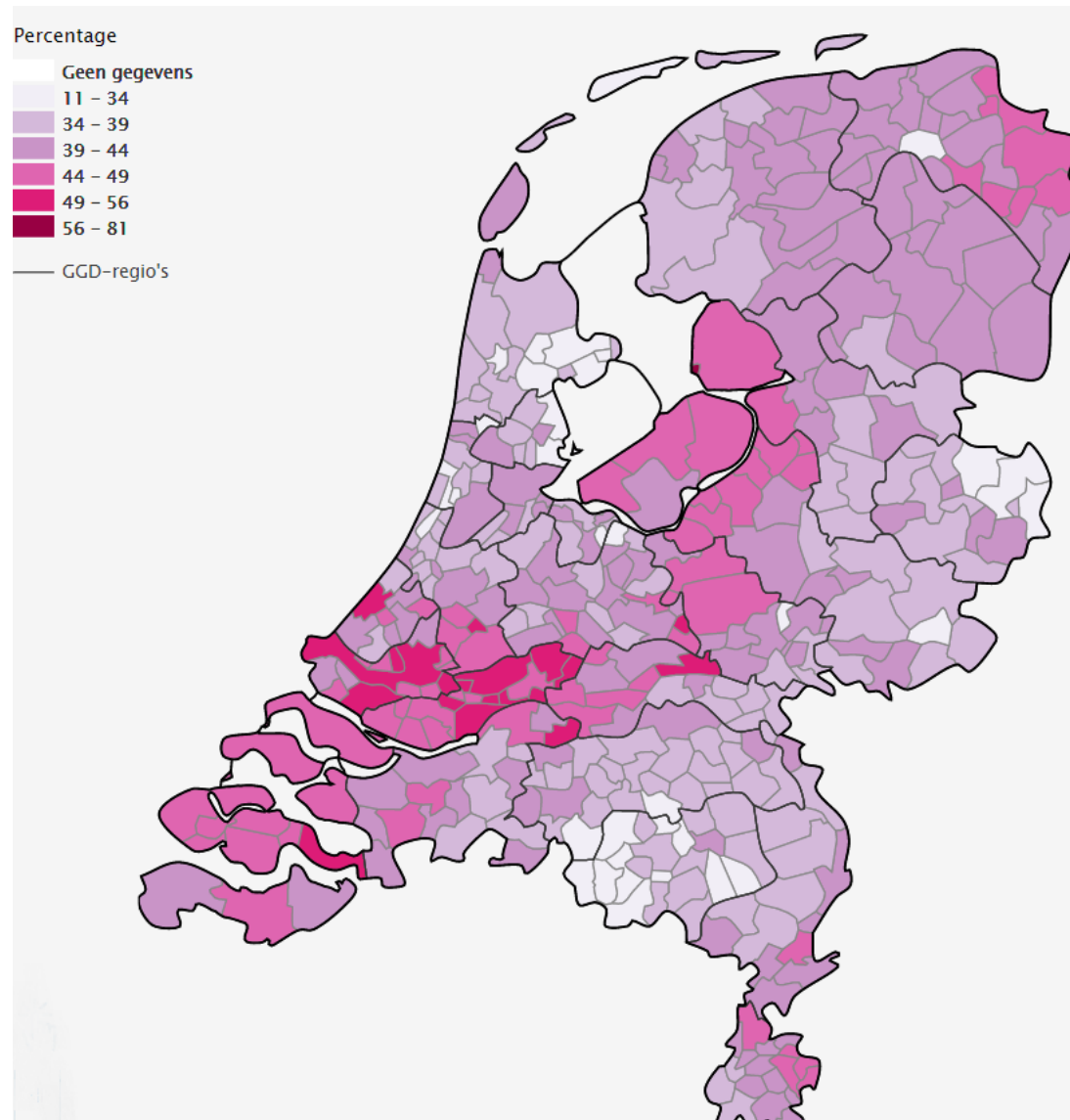
Over hoeveel mensen hebben we het?

Alcoholgebruik	50+	Mannen	Vrouwen	2014	2019
Geen of weinig	46,6	32,8	59,6	42,2	46,6
Overmatig	8,3	9,7	7,0	10,7	8,3
Zwaar	6,8	7,8	5,8	7,0	7,0

Bron: Leefstijlmonitor (2019)

Over hoeveel mensen hebben we het?

% inwoners dat
voldoet aan Richtlijn
Gezondheidsraad
2016

Over hoeveel mensen hebben we het?

Overmatige drinkers per GGD-regio

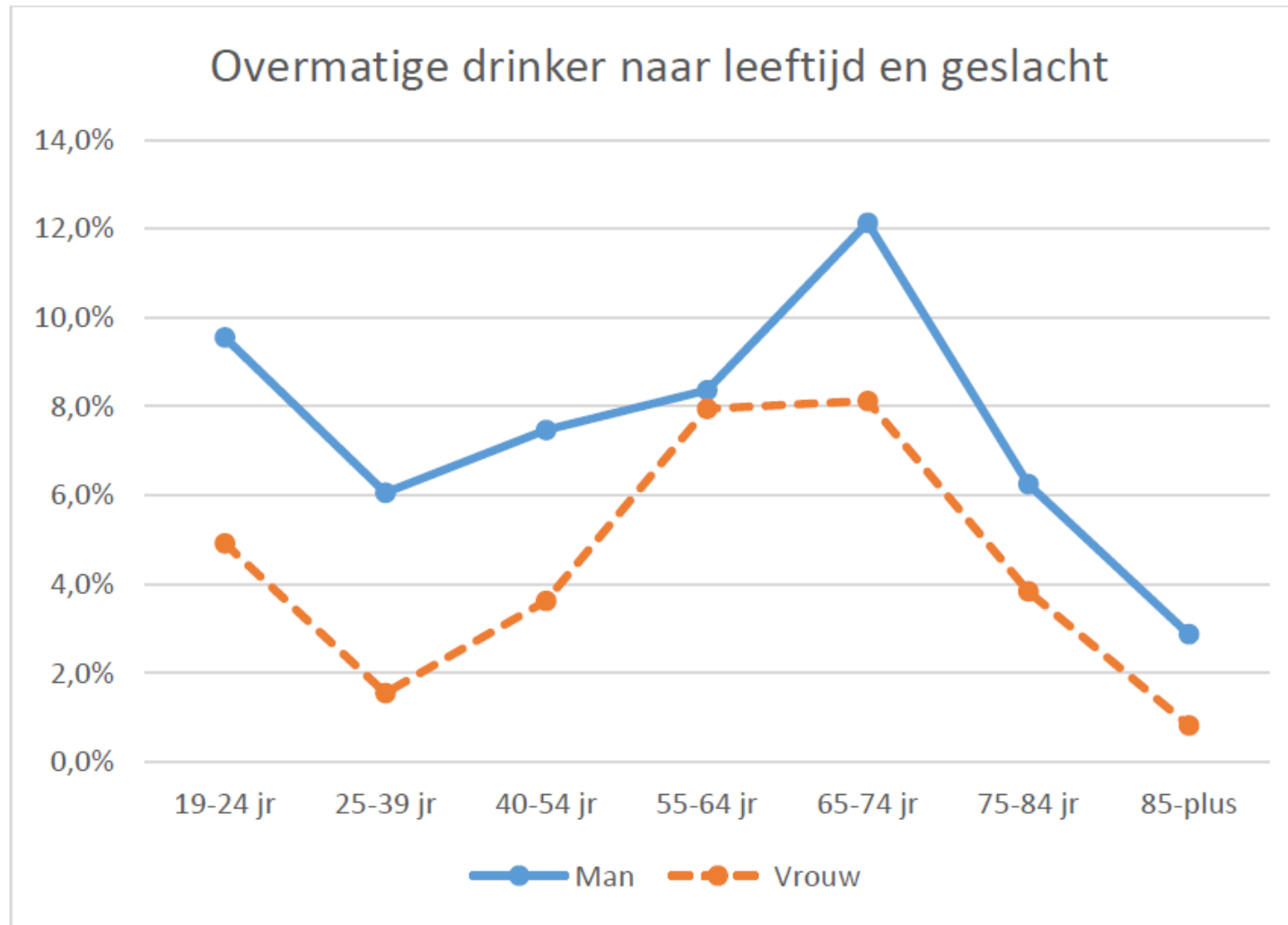
Overmatige drinkers 2016

Per GGD-regio, volwassenen van 19 jaar en ouder

Percentage

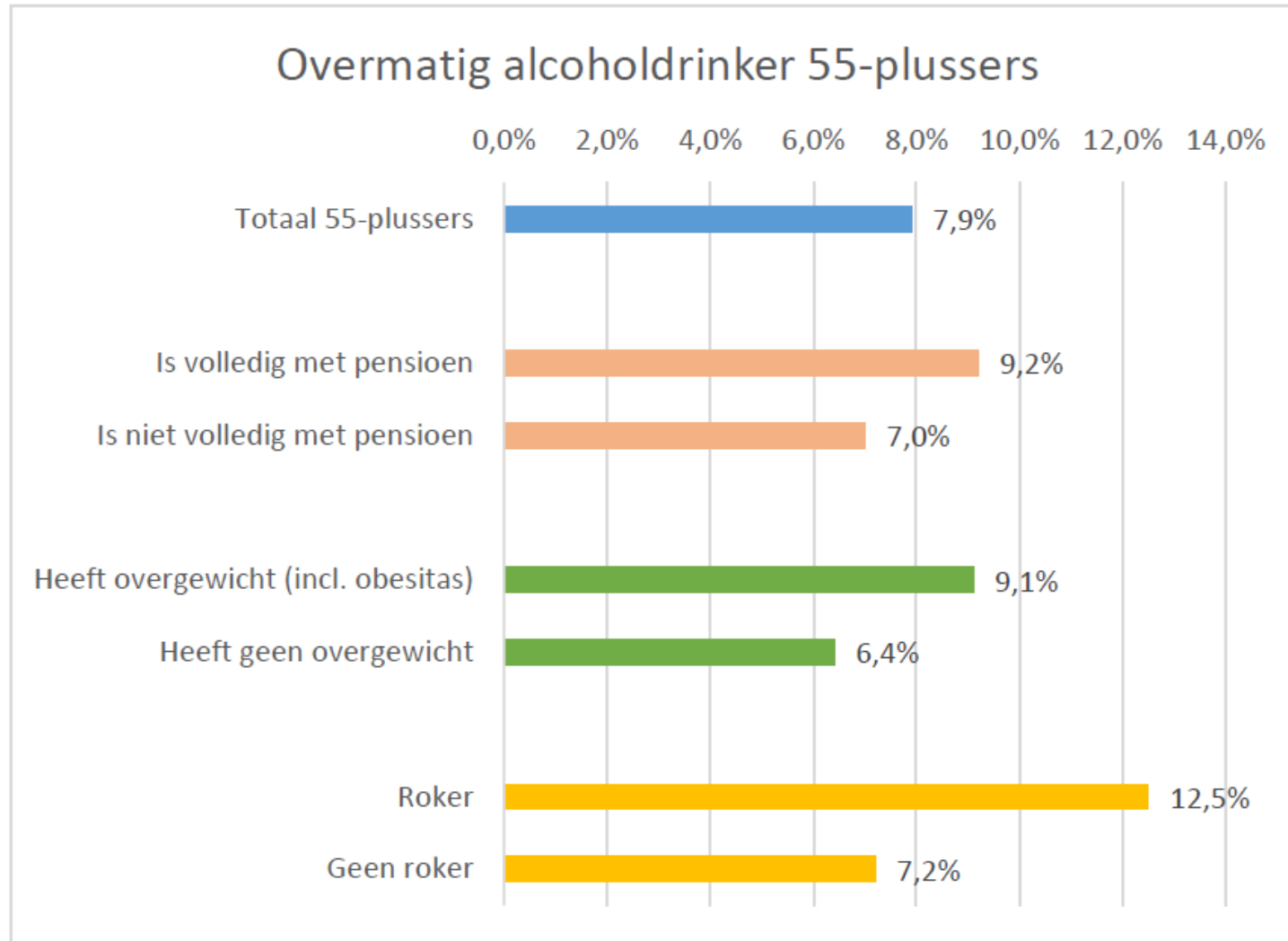
Over hoeveel mensen hebben we het?

Bron: GGD Gezondheidsmonitor (2016)

Kenmerken groep overmatig alcoholgebruikers 55+

Bron: GGD Gezondheidsmonitor (2016)

Gevolgen overmatig alcoholgebruik bij ouderen

- Ouderen hebben een verhoogd risico op:
 - Snellere intoxicatie & orgaanschade vanwege
 - lagere tolerantie
 - veranderend metabolisme
 - verminderde slaap
 - toenemende gezondheidsklachten (niet samenhangend met alcoholgebruik)
 - toegenomen medicatiegebruik
 - Conflicten met familieleden, vrienden en verzorgenden
 - Sociaal isolement door verwaarlozing van naasten en/of voortdurende conflicten
 - Mishandeling van naasten
 - Financiële problemen

Nationaal Preventieakkoord

Binnen thema problematisch alcoholgebruik zijn 50+ als geprioriteerde doelgroep opgenomen (Ministerie van VWS, 2018).

Redenen van alcoholgebruik onder ouderen

- Pensionering
- Toename in financiële middelen (of juist financiële problemen)
- Eenzaamheid
- Het opzoeken van gezelligheid

Oorzaken alcoholproblematiek bij ouderen

Verschillende groepen te onderscheiden:

- Aanzienlijk deel dronk al teveel en gaat daar mee door
- Klein % drinkt bij vlagen teveel en stopt daarna weer
- Klein % drinkt als gevolg van een ernstige gebeurtenis (overlijden)
- Bij ong. 1/10 ontstaan problemen door de leeftijd: men kan minder goed tegen alcohol en past zijn gebruik onvoldoende aan

Dat overmatig alcoholgebruik uitgroeit tot problematiek heeft volgens ouderen zelf te maken met het feit dat hulpverleners en mensen in de omgeving hen weinig aanspreken op hun gebruik.

Risicofactoren alcoholproblematiek bij ouderen

55-plussers die overmatig drinken zijn:

- over het algemeen jonger dan 75 jaar
- vaker alleenstaand
- vaker roker
- minder fysiek actief
- hebben een relatief hoog inkomen
- hebben vaker een angststoornis

Op de kaart zetten van alcoholgebruik door gemeentes

Gemeentes kunnen de volgende rollen vervullen en taken op zich nemen:

- Aanjagen en agendasetting, intern en extern
- Afstemming tussen verschillende gemeentelijke afdelingen
- Afspraken maken met zorgverzekeraar
- Financiële en beleidsruimte creëren met betrekking tot WMO, alcoholbeleid, preventie- en handhaving DHW, collectieve preventie
- Partijen bij elkaar brengen
- Regiefunctie
- Uitvoering op onderdelen
- Goede voorbeeld geven

Vragen of meer informatie?

dr. Carmen Voogt
Trimbos-instituut
cvoogt@trimbos.nl

dr. Marieke Kroezen
Trimbos-instituut
mkroezen@trimbos.nl

